

зрозуміти механізми таких захворювань, як панкреатити, гемофілії, емфіземи, що удосконалило теоретичну основу для їх лікування.

Ферменти, подібні трипсину ссавців, виявлені у представників інших класів хребетних, мікроорганізмів та у деяких вищих рослин. Проникнення вірусу до клітини та його розмноження залежить від розщеплення білка-попередника вірусу трипсиноподібними протеїназами серинового типу.

Summary

TRYPsin-LIKE PROTEINASES IN A HUMAN'S BIOLOGY AND PHYSIOLOGY

Mikhailchuck V.M.

They have investigated the functions of serine proteinases. The results obtained

allowed to understand mechanisms of several diseases, such as pancreatitis, hemophilia, emphysema and improve the theoretical basis for their treatment. In other classes of vertebra, microorganisms and some higher plants they have discovered enzymes typical for trypsin of mammalia. Intervention of viruses in cells and its reproduction depends on splitting of a virus protein – predecessor by trypsin-like proteinases of serine type.

Впервые поступила в редакцию 23.06.2008 г. Рекомендована к печати на заседании ученого совета НИИ медицины транспорта (протокол № 4 от 27.06.2008 г.).

УДК 613.656

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ БІОЛОГІЧНОГО ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Думський В.П.

Державний заклад «Санітарно-епідеміологічна станція на Львівській залізниці», Львів, Україна

Львівська залізниця має могутній рухомий та стаціонарний потенціал, що забезпечує стабільне перевезення пасажирів і різноманітних вантажів. З огляду на те, що вона є прикордонною, зберігається небезпека транскордонного переносу і поширення вірусно-бактеріальних інфекцій і паразитів на територію України, поряд із можливістю забруднення навколишнього середовища. Підтвердженням цього є численні літературні дані про поширення захворювань, зв'язаних із занесенням збудників різними транспортними засобами на великі відстані (1-6).

Санітарна охорона кордонів України ґрунтується на поглибленому вивченні міжнародних торгових, економічних, культурних зв'язків і епідеміологічної обстановки по карантинних і інших природно-осередкових хворобах, як за кордоном, так і в нашій країні, а також можливі шляхи заве-

знення цих хвороб, які пов'язані з міжнародними повітряними, морськими і сухопутними сполученнями (7-9).

З огляду на обсяг і інтенсивність вантажних і пасажирських перевезень різними видами транспорту, безсумнівно, актуально залишається задача санітарної охорони прикордонних територій України.

В даний час санітарно-епідеміологічна ситуація у відношенні інфекційних і паразитарних інфекцій, як у масштабах країни, так і на прикордонних територіях України, залишається дуже напруженою. Інтенсивні перевезення через прикордонні станції, що зв'язують Україну з країнами Європи, Азії, зростають. Як джерела завезення засобами транспорту збудників особливо небезпечних і інших інфекцій несуть загрозу епідемічно небезпечні вантажі, гризуни і їх ектопаразити, худоба, вовна.

Існуюча система санітарної охорони території спрямована на запобігання поширення біологічних патогенів небезпечних для людини шляхом посилення контролю за ефективністю проведення дезінфекційно-дезинсекційних і дератизаційних заходів (10-12).

Метою дійсної роботи є оцінка санітарно-гігієнічного контролю за ефективністю проведення комплексу заходів на залізничному транспорті Львівської залізниці.

У **задачі** роботи входило:

- вивчення ступеня бактеріального та паразитарного забруднення (тифо-паратифозна група кишкової палички, яйця кишкових гельмінтів) у змивах з об'єктів внутрішніх приміщень залізничних вагонів;
- гігієнічна оцінка використовуваних практикою технічних засобів і препаратів для дезінфекції;
- розробка заходів щодо посилення дезінфекційних заходів на залізничному транспорті Львівської залізниці.

При дослідженні й аналізі отриманих матеріалів біологічного забруднення патогенами враховували характер і тривалість пасажиро-перевезень, обстежуючи пасажирські потяги дальнього сполучення, електропоїзди приміського сполучення Львівської залізниці.

На Львівській залізниці дезінфекційні заходи на об'єктах, що обслуговують пасажирські перевезення, проводяться як відділами профілактичної дезінфекції лінійних СЕС, так і підприємством Тзов «Дез-Біо-Львів», що обслуговує пасажирські вагони депо. Сфера діяльності цього підприємства – це дезінфекція і знищення шкідників у приміщенні рухомого пасажирського складу на основі сучасних технологій ефективних дезінфекційних засобів і сучасного устаткування (термічні аерозольні розпилювачі, холодні аерозольні розпилювачі «Ураган»).

Підприємство проводить профілактичну дезінфекційну, дезінсекційну і дератизаційну обробку вагонів пасажирських потягів на станціях Львів, Ковель, Івано-

Франківськ, Чернівці, Ужгород, для чого на цих станціях створені філії підприємства з відповідним штатом, приміщеннями, необхідною апаратурою, спецодягом, деззасобами. В основному використовуються:

- для профілактичної дезінфекції «Хлорантоїн»;
- для дезінсекції «Хлорперімакр»;
- для дератизації «Бродіфакум».

Аналіз роботи підприємства Тзов «Дез-Біо-Львів» на об'єктах пасажирських перевезень на Львівській залізниці свідчать про високу ефективність проведених ними дезміроприємств. Якщо в 2001 році працівниками СКП побутові комахи були виявлені в 233 пасажирських вагонах, то в 2005 – у 58, а в 2006 тільки в 17 вагонах пасажирських потягів.

У плановому порядку Держсанепідслужба на Львівській залізниці лабораторно контролює якість проведених на об'єктах профілактично - дезінфекційних заходів.

Протягом 2007 року на вокзалах в пасажирських і приміських потягах проведено:

- на вокзалах з 809 змивів незадовільний результат дезінфекції було виявлено в 15 випадках, що складає 1,9%;
- у пасажирських потягах з 3965 змивів незадовільний результат дезінфекції було виявлено в 100 випадках, що складає 2,5%;
- у приміських дизель і електропоїздах з 842 змивів незадовільний результат дезінфекції було виявлено в 21 випадках, що складає 2,5%.

Одночасно фахівцями держсанепідслужби на Львівській залізниці контролювалася якість готування на об'єктах робочих дезінфекційних розчинів (в основному застосовується дезінфекційний засіб «Неохлор»).

Протягом 2007 року на вокзалах і в пасажирських потягах відібрано для перевірки:

- на вокзалах з 189 проб концентрація розчинів не відповідала заданій в 19 випадках, що складає 10,1%;

- у пасажирських потягах з 500 проб концентрація розчинів не відповідала заданої в 58 випадках, що складає 11,6%;
- у приміських дизель і електропоїздах з 41 проби концентрація розчинів не відповідала заданої в 1 випадку, що складає 2,4%.

На Львівській залізниці також проводиться дезінфекція порожніх вагонів і контейнерів, призначених для перевезення продовольчої продукції.

У 2007 році на Львівській залізниці ці заходи проводили наступні спеціалізовані підприємства:

- ДП «Укргалдезінфекція», що за рік провело дезінфекцію 4808 вантажних вагонів;
- Тзов «Дез-Біо-Львів» - 4106 вагонів;
- ПП «ВІВ» - 913 вагонів;
- ТОКО «Профілактична дезінфекція» - 362 вагонів.

Для проведення санітарної обробки вантажних вагонів спеціалізованими підприємствами так і відділеннями профілактичної дезінфекції лінійних СЕС використовується 0,8% розчин дезінфекційного засобу «Дезефект» (при нормі витрат на вагон 0,016 літра).

Для контролю якості дезінфекції порожніх вагонів і контейнерів, призначених для перевезень продовольчої продукції, у порядку Держсанепіднагляду фахівцями СЕС проведено 1531 бакдослідження, з них був 1 випадок незадовільної якості дезінфекції вантажних вагонів, що складає 0,06%.

У той же час необхідно звернути увагу на окремі важливі питання, що не знайшли відображення в офіційних документах, зокрема в державних санітарних правилах ДСП 7.7.2-015-19 «Експлуатація рухомого складу залізничного транспорту для пасажирських перевезень», що регламентують діяльність органів санепіднагляду по цьому питанню, а саме:

- конкретно не визначено, що об'єктом Державного санітарно-епідеміологіч-

ного нагляду, крім продовольчої продукції, є транспортні засоби – судна, спеціалізований автомобільний транспорт, універсальні криті вагони, вагони-зерновози, універсальні контейнери, ізотермічні вагони і контейнери, вагони-термоси, спеціальні цистерни й інші транспортні засоби спеціального призначення для перевезення продовольчої продукції;

- не зазначено, що спеціальні підрозділи органів державної санітарно-епідеміологічної служби України на відповідному виді транспорту, а також суб'єкти підприємницької діяльності, що здійснюють санітарну обробку транспортних засобів для перевезення продовольчої продукції зобов'язані проводити лабораторний контроль якості дезінфекційної обробки транспортних засобів, а при відсутності в складі спеціалізованих підприємств відповідних лабораторних підрозділів контроль якості дезінфекційної обробки проводиться органами Держсанепідслужби на відповідному виді транспорту.

Існує ще цілий ряд положень, які не знайшли свого відображення в існуючих нормативно-правових документах щодо діяльності органів Державної санепідслужби, а це не дає їй можливості здійснювати дієвий держсанепіднагляд на об'єктах усіх видів транспорту.

Вищевикладене вимагає обґрунтування і додаткової розробки національних документів, що регламентують систему санепіднагляду: забезпечення рентабельних і технологічних заходів щодо здійснення цілеспрямованих дезінфекційно-дезінсекційних і дератизаційних заходів для попередження поширення збудників інфекційних і паразитарних захворювань, зв'язаних з діяльністю транспорту.

Література

1. Барсян О.В. Очерки по мировому распространению важнейших заразных болезней человека - М., Медицина, 1967, 345с.
2. Васильев Г.К., Гольд Э.Ю., Марчук Л.М.

- От санитарной охраны границ к санитарной охране территорий. - М., Медицина, 1974, 207с.
3. Лоранский Д.Н., Раскин В.М., Алфимов Н.Н. Санитарная охрана моря М., Медицина, 1975, 165с.
 4. Сиденко В.П., Поляков Є.М., Степанковская Л.Д., Цулая М.М. О возможности заноса вирусов на территорию СССР современными транспортными средствами. Сборник "Вирусы и вирусные заболевания", Киев, 1976, с.17-21.
 5. Сенкевич К.Я., Майз Л.Б. Основные направления по совершенствованию форм и методов государственного санитарного надзора на водном транспорте. Труды X международного симпозиума по морской медицине "Человек и судно 2000 года". Рига 1986, с.178-180.
 6. Андрищенко Н.С. К вопросу совершенствования работы по санитарной охране территории Украины от завоза и распространения карантинных и особоопасных заболеваний в пунктах пересечения границы железнодорожным транспортом. Материалы I международной научно-практической конференции "Проблемы гигиены и эпидемиологии на железнодорожном транспорте". Львов 1998, с169-171.
 7. Бощенко Ю.А. Организация мероприятий по предупреждению заноса и эпидемического распространения особоопасных вирусных геморрагических лихорадок. Материалы I международной научно-практической конференции "Проблемы гигиены и эпидемиологии на железнодорожном транспорте" Львов 1998, с.134-135.
 8. Сиденко В.П., Войтенко А.М., Мокиенко А.В и др. Современная санитарно-эпидемиологическая обстановка на территории международных транспортных коридоров Украины. Гигиена населенных мест. Киев, 2003р, выпуск 38, том 7 с.344-347.
 9. Сиденко В.П., Войтенко А.М., Глубят-

ников Н.И. Научно-практические аспекты санитарной охраны Черного моря. Материалы II международной научно-практической конференции по совершенствованию санэпиднадзора на транспорте. Ильичевск, 1999, с.316-319.

10. МЗ СССР 1985г. ОСТ-42-21-2-85 "Стерилизация и дезинфекция изделий медицинского назначения. Методы, средства и режимы".
11. Международные медико-санитарные правила. Женева 1967, 169с.
12. Державні санітарні правила для морських суден України. ДСП- 7.7.4.-057-2000, Київ, 2000, 97 арк.

Резюме

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ БІОЛОГІЧНОГО ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.

Думський В.П.

Існуюча санітарно-епідеміологічна ситуація як у нашій країні, так і в країнах ближнього та дальнього зарубіжжя, свідчить про реальну небезпеку завезення і поширення збудників та переносників інфекційних і паразитарних хвороб за рахунок діяльності різних видів транспорту. Проведені лабораторні дослідження на об'єктах Львівської залізниці підтвердили наявність у досліджуваних зразках збудників окремих захворювань, що, безумовно, вимагає проведення дійсних заходів. Дано пропозиції по здійсненню нормативно-правової документації для органів санепіднагляду на окремих видах транспорту.

Summary

CRITERIA OF AN ESTIMATION OF BIOLOGICAL POLLUTION OF AN ENVIRONMENT.

Dumskiy V.P.

The existing sanitary-and-epidemiologic situation both in our country, and in the countries of near and far abroad, testifies to real danger of delivery and distribution of activators and carriers of infectious and parasitic illnesses at the expense of activity of various types of transport. The carried out laboratory

researches on objects of the Lvov railway have confirmed presence of activators of separate diseases in investigated samples, that, certainly, demands carrying out of effective actions. Offers on perfection of the standard-legal documentation for bodies of sanitary-

and-epidemiologic supervision on separate types of transport are given.

*Впервые поступила в редакцию 23.04.2008 г.
Рекомендована к печати на заседании ученого совета НИИ медицины транспорта
(протокол № 4 от 27.06.2008 г.).*

УДК: 614.88.

МЕДИКО-ТАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ПРИ ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОДАХ

Люлько О.М., Антонов І.О.

*Головне управління охорони здоров'я Харківської обласної державної
адміністрації, E-mail: Uprzdrav@ Kharkivoda.gov.ua*

Транспорт належить до стратегічно важливих галузей економіки, що забезпечує національну безпеку, виконує комунікаційні, господарчі, інформаційні, рекреаційні та інші соціальні функції [1-3]. У Харківській області і місті Харкові використовуються п'ять видів транспорту: залізничний, авіатранспорт, автомобільний, трамвайно-тролейбусний, метрополітен, головними з яких є автомобільний і залізничний. Південна залізниця обслуговує райони області і зв'язує область з іншими районами України та зарубіжжям. Великими залізничними вузлами є станції Харків, Лозова, Куп'янськ, Люботин. Область має розвинуту мережу автомобільних доріг загальною протяжністю майже 9,5 тис. км. Підвищений ризик виникнення аварійних ситуацій на транспорті в області обумовлений: 1) високою інтенсивністю залізничного та автомобільного руху; 2) інтенсивністю пасажирських перевезень на залізниці, щільним автомобільним потоком; 3) безперебійною роботою метрополітену та міжнародного аеропорту; 4) проходженням основної частини залізничних, автомобільних доріг через густонаселені території області з високорозвиненою інфраструктурою. Всі ці обставини обумовлюють необхідність розробки заходів, спрямованих на підвищення безпеки руху, готовності до дій при виникненні надзвичайних ситуацій на транспорті [4, 5].

Одною з головних особливостей діяльності служби екстреної медичної

допомоги в надзвичайних ситуаціях є її загальнодержавний характер і опора на існуючу сітку медичних закладів територіального і відомчого управління охорони здоров'я [6].

Метою роботи було визначення необхідного мінімуму знань та навичок для начальників штабів цивільної оборони районних лікарень в залежності від їхньої базової підготовки на прикладі відпрацювання алгоритму діяльності при транспортних подіях.

Матеріал та методи дослідження

На прикладі діяльності територіальної державної служби медицини катастроф у Харківській області, служби цивільної оборони проаналізована особливість надання швидкої медичної допомоги у разі виникнення транспортних пригод за період 2005-2008 роки. Існуюча система надання екстреної консультативної допомоги населенню Харківської області оцінювалась під час реальних подій з виникненням транспортних аварій та при відпрацюванні алгоритму дій у навчаннях з пошуку літальних апаратів, що зробив вимушену посадку (умовно), при виникненні ймовірної дорожньо-транспортної аварії (умовно). Була проаналізована готовність медичної служби районів області до надання медичної допомоги при транспортних пригодах в залежності від базової підготовки начальників штабів цивільної оборони районних лікувально-профілактичних закладів. Вивчалася до-